

وانه‌ی چوارهم:

پرابهری کۆمه‌له‌که : نوێژ بکهو کۆمه‌له‌کهت و ئهم پروگرامی پراهنانه
تهرخان بکه بو بونیادنانی کۆنیسای مهسیح .

بهداریکردن (۲۰ خولهک) ئینجیلی مهرقوس	۲
--	---

به نۆره بهشداری بکهن و پهراوی تایبهتی خه‌لوه‌تی رۆحیتان
بخویننه‌وه ئه‌وه‌ی فیری بوون له خه‌لوه‌ت و تیرامانه‌کانتان له‌وه‌ به‌شه
دیاریکراوه‌ی کتیبی پیروژ (مهرقوس 11: ۲۰ - 14: 72) له‌گه‌ڵ
ره‌چاوکردنی کات باشتره به‌شداریکردنه‌کان کورتخایهن بن .
گوێ بگرن له ئه‌وه‌ که‌سه‌ی به‌شداری ده‌کات ، به‌شیوه‌یه‌که‌ مامه‌له‌ی
له‌گه‌ڵ بکهن هه‌ست بکات ئه‌وه‌ی ده‌ی‌لی جیی بایه‌خی ئیوه‌یه ، پیشوازی
ئیکهن . مشتومری له‌گه‌ڵ مه‌که‌ن له‌وه‌ بابه‌ته‌ی به‌شداری پیده‌کات .

له‌به‌رکردن (۵ خولهک) باوهر : رۆما ۴ : ۲۰ - ۲۱	۳
--	---

دوو به‌دوو پیداو نه‌وه بکهن : باوهر : رۆما ۴ : ۲۰ - ۲۱

وانه‌ی کتیبی پیروژ (۸۵ خولهک) یوحنا ۱ : ۱ - ۱۸	۴
--	---

مه‌به‌ست له‌م لیکۆلینه‌وه‌یه‌ی کتیبی پیروژ ئه‌وه‌یه پیکه‌وه به‌ کۆمه‌ڵ گه‌شه
بکه‌ین له‌ په‌یوه‌ندیمان له‌گه‌ڵ عیسا‌ی مه‌سیحدا وه هه‌روه‌ها له‌گه‌ڵ یه‌کتر .
وه‌ک ئاشکرایه لیکۆلینه‌وه‌ی کتیبی پیروژ یارمه‌تیمان ده‌دات له‌ مه‌عریفه‌ی
زیاتر و زانیاری و تیگه‌یشتمانی له‌ کتیبی پیروژ وه یارمه‌تیمان ده‌دات له
په‌یره‌وه‌کردنی راستیه‌کانی کتیبی پیروژ له‌ ژيانماندا . له‌به‌ر ئه‌وه ، زۆر

گرنگه همومان هانی یهکتر بدهین بو بهشدار یکردن وگفتوگو له کاتی وانهکانهکاندا . چونکه بهشدار ی کردنی هس یهکک له کۆمهلهکهدا گرنگه . وه نابیت توند بن لهگهله ئهوانه ی که راو بو چونهکانیان دروست و تهواو نیه له روی لاهوتهوه . بهلکو دهبیت رابهری کۆمهلهکه ئهندامهکان هانبدات بو فیر بوون پیکهوه له ریگه ی ئاشکرا کردنی راستیهکانی کتیبی پیروژ و گفتوگو کردن لهبار هیا نهوه پیکهوه . دهبیت هس ئهندامیک ههست بهوه بکات ئهندامهکانی تر گوئی لی دهگرن کاتی بهشدار ی دهکات ، وه ههست بهوه بکات بهراستی گویر ادیرن بو قسهکانی و بایهخی پیدهدهن . چونکه ئهندامانی کۆمهلهکه له رکابهری کردنی یهکتر دا نین سهبار هت به مهعریفه و زانیاریهکانی کتیبی پیروژ ، بهلکو خوشهویستیان دهردهبرن بو یهکتر له ریگه ی هاندانی یهکتر و ههول هکانیان بو گهشه و بهشدار یکردن به متمانهوه . له خوارهوه نمونهمان داناوه لهبار هی لیکۆلینهوه ی کتیبی پیروژ بو یارمهتیدانی رابهری کۆمهلهکه له کاتی ئاماده کردنی وانه ی کتیبی پیروژ وه بو یارمهتیدانی کۆمهلهکه و گفتوگو کردنی هس پر سیاریکی قورس . چونکه وانهکانی کتیبی پیروژ چروپر تر و گشتگیر تر دهبن بهو شته جیاوازانیه ئهندامهکان ئاشکرای دهکن ههروهها بهو پر سیاره زورانیه دهخرینه روو له لایهن ئهندامانهوه .

پینج ریگه که ی لیکۆلینهوه ی کتیبی پیروژ بو لیکۆلینهوه له یوحنا ۱ : ۱ - ۱۸ بهکار بهینن پیکهوه .

پیشهکی : بهشهکانی ۱ - ۱۲ له ئینجیلی یوحنا باسی خزمهته ئاشکرا که ی عیسی مهسیحمان بو دهکات . عیسا له گهله تپه ربوونی کات تا دههات زیاترو زیاتر خوی دهردهخست ، بهلام له کۆتاییدا رهتیا ن کردهوه ،

له یوحنا ۱ : ۱ - ۱۴ پیناسه ی شکوی وشهکه (عیسی مهسیح) دهکات له سه رهتاوه پیش پهیدا بوون ، وه کاتی ئهفراندنی جیهان ، وه دوا ی کهوتنی مروّف به هوی گونا ههوه ، وه کاتی بهرجهسته بوونی خورسکی مروّفانه ی عیسی مهسیح . وه له یوحنا ۱ : ۱۵ - ۲ : ۱۲ پیناسه ی وشهکه

(عیسای مەسیح) دەکات که ئەو خۆی ئاشکرا دەکات بۆ یۆحەناى
لەئاو هەلکیش و قوتابیه یەکمەینهکانی .

هەنگاوی ١: بخوینەوه . وشەکهی خودا
پێکهوه یۆحەنا ١: ١ - ١٨ دەخوینینەوه .
به نۆره هەر کهسی ئایهتیک بخوینیتەوه تا هەموو ئایهتەکان به تهواوی
دەخوینینەوه .

هەنگاوی ٢: ئاشکرای بکه . تێبینیهکان
بیرکهوه . ئەو راستیه کامهیه پیت وایه گرنکه به لاتەوه سهبارەت به خۆت
لەم ئایهتەندا ؟ یان له کۆی گشتی ئەم ئایهتانه کام راستیه چوو هوش
و دلتهوه ؟
بنوسه . یهک یان دوو راستی ئاشکرا بکه که تیگه‌یشتووی ئی . بیریان
لێکهوه و بیروکهکانت بنوسه له پهراوهکهتدا .
به‌شداری بکه . (دواى ئەوهی ئەندامان کاتیک به‌سه‌رده‌به‌ن له
بیرکردنەوه نو سینەوه ، به نۆره بیروکهکانتان به‌شداری پێیکهن) .
هەر یه‌کی‌مان به‌شداری ده‌که‌ین لهو شتانهی که ئاشکرا کران له‌لایهن
ئەندامانهوه .
(له‌یادت بیت له‌هەر کۆمه‌له‌یه‌کی بچوکدا ، ئەندامانی کۆمه‌له‌که به
شیوه‌یه‌کی جیاواز به‌شداری ده‌که‌ن) .

یۆحەنا ١: ١٢ - ١٣ ئاشکراکردنی ١: چۆن ده‌بینه مندالی خودا .

ئینجیلی یۆحەنا ١: ١٢ - ١٣ دەخوینینەوه : " به‌لام هەموو ئەوانه‌ی
پیشوازیان لێکرد ، ئەوانه‌ی باوه‌ریان به‌ناوی هینا ، مافی پیدان بینه
مندالی خودا ، ئەوانه‌ی نه به سروشت له‌دایک بوون ، نه به ویستی جهسته
، نه به ویستی پیاویش ، به‌لکو له خوداوه له دایک بوون . " به‌م شیوه‌یه ،
ئەم دوو ئایهتە فی‌رمان ده‌کات که چۆن بینه مندالی خودا . ئەم‌هش واته
هەر یه‌کێک گوێر ادیری ئینجیل بیت ره‌نگه‌ بینه مندالیک له منداله‌کانی
خودا . به‌لام له‌گه‌ڵ ئەوه‌ی که عیسای مەسیح جیهانی دروست کرد و هات
بۆ جیهان و له‌نیو خه‌لکدا ژیا ، زۆرینه باوه‌ریان پێ نه‌هینا . به‌لام خه‌لکیک

ههیه باوهریان پی هیناوه . عیسا ئهو پیشبینیهی تهواو کرد که له ئینجیلی لوقا ۲: ۳۴ دا هاتوهو دهفهرموئ: " ئا ئهم منداله دانراوه بو کهوتن و ههستانهوهی زورینه " . ئهم دۆخهش تهنها پهیره و نابیت بهسهه گهلی ئیسرائیلدا ، بهلکو بهسهههموو خهلکی (۱ پهرۆس ۲: ۶-۸) . عیسا دهبیته نیشانهیهک بو ئاشکراکردنی نیازی زوربهی دلّهکان . وه کاتی یوحنا ی نیردر او دهلیت : " بهلام ئهوانه ی پیشوازیان لیکرد " ئاماژه به ههه کهسێک له ههه گهه و نهتهوهیهکدا دهکات له جیهان . عیسای مهسیح نههاتوه تهنها بو رزگارکردنی جولهکه و بهس ، بهلکو بو رزگارکردنی ههموو خهلکی له ههموو نهتهوهو زمانهکانی جیهان .

بهلام ناکری هیچ کهسی بیهته مندالی خودا به بی باوهر هینان به عیسای مهسیح . وه باوهر هینان به عیسای مهسیح واته باوهر هینان بهوهی که خودی خو ی راگهیانده که کتیبی پیروژدا . بویه کهسێک که له دلّیهوه باوهر بهم راستیه دههینی ئهوا رازیه به رۆحی مهسیح له دلّیداوه له ژیانیدا . وه رازی بوون به مهسیح واته پیشوازیهکی گهرمی مهسیح دهکات بو ناو دلّی و ژیا نی ، وه دانپیانانی ئاشکرا به عیسا که رزگارکاره ، وه گرته ئهستوی ئهو بهر پر سیاریتیه له ژیا نی تایبهتی و گشتیدا . لیره دا ئهوه دهخوینینهوه که عیسا ئهو راستیهی بهخشی به باوهر داران به راستی بینه مندالی خودا . لهکاتیکدا که جولهکه خو یان به " نهوهی ئیبراهیم " دهزانن ، باوهر داران به عیسای مهسیح ئهو راستیهیان پیدرا له خودی عیساه که بینه " مندالی خودا " ! ئهمهش واته عیسا دهسهلاتی پیدان که بینه نهک تهنها نهوهی ئیبراهیم بهلکو ههروهها بینه مندالی خودا . وه بوون به مندالی خودا واتای ئهوه نیه له ئایندهدا دهبین به مندالی خودا بهلکو ههه ئیستا دهبین به مندالی خودا له ریگهی کاری راستهوخوی خوداوه که کتیبی پیروژ به " نو بیو نهوه " ناوی دهبات . چونکه خودا باوهر داران به عیسای مهسیح راستو دروست دهکات ، وه له گونا ههکانیان خوش دهبی ، وه ژیا نی ههتا ههتا ییان ده داتی . بهم شیوهیه ، پیگهو سهنگیان ئهوهیه که مندالی خودان . نهک تهنها ئهوه بهلکو زیاتر و زیاتر دهبنه مندالی خودا له ریگهی پرۆسهیهکی قوناغ بهندیهوه که کتیبی پیروژ: به " پیروژ " ناوی دهبات . لهگهه گهشه ی بهردهوامیان وهک باوهر دار ، زیاتر دهبنه هاوشیوهی

عیسای مەسیح (۲ کۆرنسۆس ۳ : ۱۸). وە بالائەترین قۆناغمان وەك مندالی خودا پیتی دەوتری " شکۆداری " . ئەمەش واتە باوەرداران دەبنە هاوشیوەی عیسای مەسیح لە رۆحدا (۱ یۆحەنا ۳ : ۱ - ۳) وە لە جەستەدا (فیلیپی ۳ : ۲۰ - ۲۱) .

دەبی ئەوە بزانیین کە دەبینە مندالی خودا ، ئەوە دەسەلاتی سەرورەیی خوداییە هەڵدەستی بەم کارە . کتیبی پیروۆز فیڕمان دەکات و دەلی هەر یەکیک بە راستی باوەر بە عیسای مەسیح بەینی دەبیتە مندالی خودا . وە کاتی گویمان لە پەیمانی رزگاری گرت ، نابینە مندالی خودا بە هۆی بنەچەمانەو یان حەزو ئارەزو وەکانمان یان بە هۆی بیریار و بژاردەکانمان ، بەلکو تەنها بە هۆی نیعمەتی خوداوە . چونکە خودا ، رۆحی پیروۆز ، کاری کردووە لە دلماندا ، وە ئیمەیی گریاندا لەسەر گوناھەکانمان ، وە رازی کردین بە پیشوازیکردنی عیسای مەسیح ، وە هۆشداریی پیداین لە حوکمدانمان ئەگەر مەسیح رەتیکەینەو . خودا ، رۆحی پیروۆز ، ئیمەیی نوێکردووە و دەستیکرد بە گۆرینمان ، گۆرانیکی بەردەوام .

یۆحەنا ۱ : ۱۶ - ۱۷

ئاشکراکردنی ۲ : جیاوازی راستەقینە لە نیوان شەریعەت و نیعمەتدا .

ئینجیلی یۆحەنا 1 : 16-17 دەخوینینەو : " لەبەرئەوێ هەموومان لە پیری ئەو نیعمەت لەسەر نیعمەتمان وەرگرت . چونکە تەورات بەهۆی موساوە درا ، بەلام نیعمەت و راستی بەهۆی عیسای مەسیحەو هات " .

تەورات لە پەیمانی کۆندا پیکهاتبوو لە شەریعەتی رەوشت و ئاکار و شەریعەتی پەرسنتش و شەریعەتی مەدەنی . ئەم شەریعەتانە هیچ خەوش و کەموکوریەکیان نەبوو چونکە خودا خۆی دابوو بە موسا بە مەبەستی ئامادەکردنی گەلی خودا بۆ پیشوازیکردن لە مەسیا (عیسای مەسیح) . وە

تهورات دۆخی پەڕیشانی خەلکەکو دورکەوتنەویان لە خودا ئاشکر کرد
بۆیان . لەگەڵ ئەوەشدا خودا هەندێ سێبەری رزگاری ئاماده کرد بۆیان
تیایدا .

بەلام دو شت هەبوون شەریعت نەیدەتوانی پێی هەستی : شەریعت ئەوە
نیعمەتە دەستەبەر ناکات که لە گوناھەکانی مروّف خوش دەبیت ، وە
یارمەتیدەریش نیە بۆ داوین کردنی پێویستیەکان . هەر وەك شەریعت
واتای ئەو هێمایانەى رانەگیاندا که ئاماژەى پیکرابوو ، بۆ وێنە ،
شەریعت سروشتی راستەقینەى پەرسنگای لە پەیمانى کۆندا رانەگیاندا ،
هەر وەها کاهینیەتى و قوربانى پێشکەشکردنیش (ئەوانە هەموى هێما
بوون و ئاماژەى چەند راستیەکیان دەکرد که لە پەیمانى نویدا راکهینرا)
بروانە کۆلۆسى ۲ : ۱۷ ؛ عیبرانیەکان ۱۰ : ۱) ! تەنها عیساى مەسیح
توانى لە رێگەى مردنى و هەستانەوہیەوہ نیعمەتى لێجوشبوونى گوناھە
بەخشى ، وە ئەو راستیەى که سروشتى راستەقینەى پلانى خودایە بۆ
رزگارى مروّف دەر خست . عیساى مەسیح زۆر بە لێھاتوویى شایستەى
ئەو نیعمەتە بوو ، ئەو راستیەکیە چونکە واتای هێماکانى شەریعت لە
پەیمانى کۆندا بە عیساى مەسیح ھاتە دى .

هەنگاوى ۳ : پرسیار . روناکردنەوہ

بیربکەوہ : حەز دەکەى کام پرسیارە بخەیتە روو بۆ کۆمەڵەکە لەبارەى
ئەم بەشەى کتیبى پیرۆز ؟ باشترە هەوڵ بەهین هەموو ئەو راستیانەى
راکەینراون لە یۆحنا ۱ : ۱ - ۱۸ تى بگەین ، وە ئەو شتانەى تا ئیستا لێى
تێنەگەشتووین پرسیارى لەبارەوہ بکەین .

بنوسە : وریا بە لە شیوازی پرسیارەکت هەوڵ بە روون بیت ، دواتر
پرسیارەکت لە پەراوەکتدا بنوسەوہ .

بەشداری بکە : (دواى ئەوہى ئەندامان کاتیک بەسەردەبەن لە

بیرکردنەوہ نو سینەوہ ، یەکەمجار داوا لە هەر یەکیکیان بکە

پرسیارەکانیان بخەنە روو) .

گفتوگۆ بکە : (دواى ئەوہ ، هەندى پرسیار هەلبژیرە وە هەوڵ بە لە
رێگەى گفتوگۆکردنەوہ بە یەکسانی لەگەڵ کۆمەڵەکتدا وەلامى بەوہ) .

(ئەمانەى خوار موەش نموونەن بۇ ھەندى پرسیار رەنگە ئەندامانى
كۆمەلەكە بىخەنە روو، وە ھەندى تېبىنى بەسودن بۇ بەرپو بەردنى
گفتوگۆ كۆردن سەبارەت بە پرسیارەكان).

يۆحەنا ۱: ۱-۳

پرسیارى ۱: "وشەكە" كىيە وە چى كۆرد؟

تېبىنىەكان .

" وشەكە " يەككە لە ناوہ گرنەكانى عىسای مەسىح.

عىسای مەسىح بە وشەكە ناودەبرى چونكە وینەى خودای نەبىنراوہ . لە
وتویژى ئاسايیدا وشە گوزارشە لە بىرۆكەيەك و دەخریتە روو . بەھەمان
شپوہ ، عىسای مەسىح ناودەبرى بە وشەكە چونكە گوزارشى تەواوہ لە
بىرەكانى ناخى خودا ، وە لەبەرئەوہى خودای ئاشكرا كۆرد بۇ مرؤف .
مەسىح وینەى خودای نەبىنراوہ (كۆلۆسى ۱ : ۱۵)؛ وە ئەو خودای
تواندار ئاشكرا دەكات بۇ ئیمەى مرؤف بەو شپوہیەى بگونجى لەگەل
وشە سنوردارەكانى مرؤفانەمان و ئەزمونە سنوردارەكانى مرؤفانە لەسەر
زەوى . تەنھا عىسای مەسىح بوونى ھەبوہ لە ئاسمان لەگەل خودا بۇ
خویندنەوہى بىرۆكەكانى ، وە زانیارى لەبارەى پلانەكەى ، وە گوئیىستى
وشەكانى و تاد. ئەوہى ئیمە پپوسیتمان بوو لە زانیارى دەربارەى خودا و
پلانەكەى عىسا بۆمانى ئاشكرا كۆرد (مەتا ۱۱ : ۲۵ - ۲۷).

عىسای مەسىح خودایە . ئىنجیلی يۆحەنا سەرنج دەخاتە سەر عىسا كە ئەو
خودایە (بروانە عىبرانىەكان ۱ : ۳ ؛ يۆحەنا ۵ : ۲۰). عىسا لە جاويدانەوہ
ھەر ھەبوہو ھەمان سروشتى خودای باوكى ھەيە (بروانە ریبەرى ۲ ،
پاشكۆى ۱ ، سروشتى خودا و كۆرى خودا).

عىسای مەسىح ھەمیشە لەگەل خودابوو . ئەو دورستكراو نىە . وە بۇ
پىداگرى لەسەر ئەم راستیە كە مەسىح دروستكراو نىە ، ئەوا ئایەتەكانى ۱
و ۲ كۆردارەكانى زەمەنى بەردەوام بەكار دەھینى ! مەسىح لە جاويدانەوہ

هەر هه‌بوه . ئه‌و له نزی‌کترین په‌یوه‌ندی و قو‌لت‌ترین به‌شداری له‌گه‌ڵ خودای باو‌کدایه . ئه‌و هەر هه‌بوه له جاویدانه‌وه سیانه‌یه‌کی ناوازه‌یه له‌لایهن خودای باو‌که‌وه . به‌م شیوه‌یه ، ئینجیلی یوحنا سهرنج ده‌داته سهر سی راستی له‌باره‌ی عیسی‌ی مه‌سیح : ئه‌و خودای ته‌واوه ، وه له جاویدانه‌وه هەر بوونی هه‌یه ، وه ئه‌و بوونی هه‌یه وه‌ک سیانه (ئه‌قنوم) یه‌کی ناوازه له‌باره‌ی خودای باو‌که‌وه ئه‌وه‌ی چیژ ده‌بینی له به‌شداری‌کردنی خۆشه‌ویسته‌یه جاویدانه‌یه‌که‌ی .

عیسی‌ی مه‌سیح به‌ده‌یه‌نه‌ری گه‌ردونه . بۆ سهرنج له‌سه‌ر ئه‌م راستیه‌که مه‌سیح به‌ده‌یه‌نه‌ری هه‌موو شتی‌که به‌ بی‌جیاوازی ، ئایه‌تی ٣ کرداری زه‌مه‌نی را‌بردوو به‌کار ده‌هینی . عیسی‌ی مه‌سیح گه‌ردون و هه‌موو شته‌کانی ناو گه‌ردونی به‌ده‌یه‌نه‌وه به‌ ئه‌ستیره‌کانه‌وه ، وه زه‌وی و هه‌موو ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زه‌ویه ، وه مرو‌قی به‌ده‌یه‌نا .

یوحنا ١ : ٤ - ٥

پرسیاری ٢ : واتای چی یه عیسا "ژیانه" و "روناکیه" ؟

تیبینه‌کان :

عیسی‌ی مه‌سیح ناوده‌برئ به "ژیان" چونکه گوزارشی له خه‌سه‌له‌ته‌کانی خودا کرد. وه ناوده‌برئ به "روناکی" چونکه خه‌سه‌له‌ته‌کانی خودای ده‌رخست به‌شیوه‌یه‌کی روون و له‌به‌رچاو .

بۆ سهرنج دان له‌سه‌ر ئه‌م راستیه‌که عیسا سهرچاوه‌ی ژیانه‌وه له جاویدانه‌وه ژیان له‌ئه‌وه‌دا بوه ، ئایه‌تی ژماره ٤ کرداری زه‌مه‌نی به‌رده‌وام به‌کار ده‌هینی. وه وشه‌ی ژیان لێ‌رده‌ا ئاماژه‌یه بۆ پراویری جه‌وه‌ری خودا و خه‌سه‌له‌ته‌ شکو‌داره‌کانی وه‌ک (راستی ، مه‌عریفه ، دانایی ، وه راست‌گویی‌یه‌که‌ی)، وه توانای مه‌زنی ، وه ئاماده‌گی له هه‌موو شوینیک ، وه پیروزی‌یه‌که‌ی ، وه خۆشه‌ویسته‌یه‌که‌ی ، وه بالاده‌ستی له‌سه‌ر هه‌موو شتی‌که ، تاد. ئه‌م ژیان‌ه‌ش ته‌نها ژیان‌ی رو‌وحی نیه به‌لکو هه‌روه‌ها سهرچاوه‌ی هه‌موو ژیانیکی ماددی و رو‌حیه له‌سه‌ر زه‌وی. وه ئه‌م ژیانه هه‌روه‌ها

سەرچاوهی دهرخستهی گشتی و دهرخستهی تایبته که خودا ئاشکرای کرد بو مروّف .

وه کاتی ئهم ژيانه دهرکهوت ناوئرا روناکی ! چونکه عيسای مهسيح گوزارش و دهرخهري خوداو خهسلته شکودارهکانيهتی (بروانه يوحننا ۱۴ : ۹ ؛ کولوسی ۱ : ۱۵). وه ئيمهري مروّف ناتوانين خودا بناسين وه خوشهويستيهکهي تاقی بکهينهوه تنها له ريگهري عيسای مهسيحهوه نهبيت . به دريژايی ماوهي پهيمانی کون ، عيسای مهسيح روناکيهکهي خوی دهرهوشانهوه له ريگهري پيشبينيهکان ، بهلینهکان ، بانگهوازهکان ، هيماکانهوه . بو وينه، بهرخی پهسهخ ئامازه بوو بو عيسای مهسيح که به خوینی خوی پاکي کردينهوه له گوناههکانمان وه باوهردارانی پاراست له تورهي خودا. ههروهها قوربانی پيشکهشکردنی روژانه که له پهريستگا پيشکesh دهکرا هيمايهک بوو بو خوینی مهسيح لهسهر خاچ . عيسای مهسيح تنها لهماوهي پهيمانی کوندا به هيمئا ئامازه به خوی ناکات ، بهلکو ههروهها لهماوهي پهيمانی نویدا به روونی دهرکهوت ، ئهو دهرهفرموی : "ئهو هي منی بينيوه باوکهکهي بينيوه" . بهم شيوهيه ، ههر خهسلتهتيک يان وشهيهک يان کاریک که مهسيح پي ههستاهه سروشتی خودای نهبينراو دهردهخات .

يوحننا ۱ : ۹

پرسیاری ۳: به چي ريگهيهک عيسا روناکيهکهي دهبهخشي بو روناکردنهوهي ههموو مروفيک ؟

تیبينيهکان :

کاتی مروّف گويبیستی پهيامی ئينجيل دهبی ئهوا مهسيح دل و هوشي روناک دهکاتهوه . ئهمهش واته عيسا چهند تيگهيشنتيکی کاروباری روحي پي دهبهخشي . ئیدی ئهم کهسه پهی بهوه دهبات که خودا ههيه ، يان پهی بهوه دهبات که گوناهارهوه له تاريکيدا دهژی . ياخود پهی بهوه دهبات که خودا ريگهري رزگاری ئاماده کردوه بو ههر يهکنيک باوهر به مهسيح بهيني .

به لام نهم تیگه‌یشتنه واتای نهوه نیه کهسهکه پیشوازی دهکات له په‌یامی
 رزگاری . چونکه له چوار چپوهی به‌شه‌کدا فیرمان دهکات که هندیک
 رزگاریان ده‌بی و هندیکیان رزگاریان نابیت. نایه‌تی ۵ ده‌فر موئ
 هندیکیان هستیان پینه‌کرد یان تیناگن له روناکیه‌که. وه نایه‌تی ۱۰
 ده‌فر موئ هندیکیان روناکیه‌که ناسن (دانی پبادا نانین). نایه‌تی ۱۱
 ده‌فر موئ هندیکیان پیشوازی له روناکیه‌که ناکن . زوریک همن
 گویده‌گرن له په‌یامی ئینجیل به‌لام پنیان باشتره له تاریکیدا بژین. به‌لام
 هندی کهس همن پیشوازی ده‌کمن له مه‌سیح وهک رزگارکاری ژیانیان
 ئیدی به نیعمه‌تی خودا رزگاریان ده‌بی‌ت. وه ئینجیلی یوحنا فیرمان دهکات
 له‌بارهی سنورداریی که‌فاره‌ته‌وه (واته هه‌موو خه‌لکی جیهان رزگاریان
 نابیت). هه‌روه‌ها فیرمان دهکات له بارهی دنیایی رزگاریی (واته هه‌ر
 یه‌کیک رزگاری بوو به رزگار بوویی ده‌مینته‌وه هه‌تاه‌تایه).

یوحنا ۱ : ۱۰

پرسیاری ۴ : مه‌به‌ست له "جیهان" چی یه ؟

تیبینی‌ه‌کان :

وشه‌ی "جیهان" (به یونانی کۆسمۆس) چه‌ندین واتای هه‌یه له ئینجیلی
 یوحنا‌دا.

جیهان گه‌ردونیکی ئه‌فریندراوی ریک‌خراوه (۱ : ۱۰ ، ا ، ب ؛ ۱۷ : ۵ ،
 ۱۴) یان زه‌وی (۲۱ : ۲۵). عیسی مه‌سیح چێژ ده‌بینی له شکوی
 ئاماده‌گی خودای باوک پیش نه‌وه‌ی جیهان ده‌ست پنیکات. وه جیهان له
 ریگه‌ی عیسی مه‌سیحه‌وه هاته ئه‌فراندن .

هه‌روه‌ها جیهان شانوی میژووی مرۆفایه‌تیه ، وه شانشینیی مرۆقه له‌سه‌ر
 زه‌وی (۱ : ۹ ؛ ۱۰ ج ؛ ۳ : ۱۹ ؛ ۹ : ۳۹ ؛ ۱۱ : ۲۷ ؛ ۱۲ : ۴۶ ؛ ۱۴ : ۳۱ ؛
 ۱۶ : ۲۱ ، ۲۸ ؛ ۱۷ : ۱۸ ؛ ۱۸ : ۳۶ - ۳۷).

وه جیهان خه‌لکیه به شیوه‌یه‌کی گشتی (۷ : ۴ ؛ ۱۴ : ۲۲). براکانی عیسا
 ده‌لین پئویسته‌ خوی پیشانی جیهان بدات .

وه جيھان ، جيھاني مروقي گوناھبار و سھر لئشيواوه ئهوانهي دوورن له
ژياني خودا، وه ئهوانهي له ژير باري حوكمندان و پئويستي زوريان به
رزگاري هھيه (۳ : ۱۹). ئهھمش ئه و اتايهيه كه يوحنای نيردراو
ئماژهي پئدهكات كه له ئايهتي ۱ : ۱۰ ج دهلي " كهچي جيھان نهيناسي "

وه ههروهها وشهي " جيھان " ئماژهيه بو گوناھباران و لهناوچوان به
گشتي له ههموو هوزو نهتهوهو زمانئيدا لهسهر زهوي. ئه و اتايه
هاوشيوهي واتاي چوارهمه لهسهر هوه و زياتر لهوش بيرۆكهي يهكسانيه
كه هيج جياوازيهك نيه له نيوان خهلكيدا چ له رووي رهگزه هوه يان
رهگزه نامه (۱ : ۲۹ ؛ ۳ : ۱۶ ؛ ۳ : ۱۷ ؛ ۴ : ۴۲ ؛ ۶ : ۳۳ ، ۵۱ ؛ ۸ : ۱۲ ؛ ۹ :
۵ ؛ ۱۱ : ۵۲ ؛ ۱۲ : ۳۲ ؛ ۱ يوحنای ۲ : ۲ ؛ ۴ : ۱۴ - ۱۵). وه يوحنای
نيردراو دهلي عيسا بهرخی خودايه ئهوهي گوناھي جيھان له دهبات ،
ليرهدا دهبينين ، ئماژه بو وشهي جيھان ناكات بهو شيوهيهي ههموو
كسينك بيت كه دهژي لهم جيھانهدا چونكه كئيبی پيروژ پيمان ناليت
ههموو خهلكي رزگاريان دهبيت . بهم شيوهيه ، واتاي هاوشيوهي ئايهتي
يوحنای ۳ : ۱۶ دهبينين كه خودا خهلكي خوش دهوي له ههموو هوزو
نهتهوهو گهل و زمانهكاني جيھان ، بهلام بي ئهوهي ئماژه بو ههموو
كسهكان بكات كه ژياون يان دهژين لهسهر ئهه زهويه (زهبور ۵ : ۴ - ۶ ؛
۱۱ : ۵ ؛ لوقا ۱۴ : ۲۶ ؛ روما ۱ : ۱۸ ؛ ۹ : ۱۳ ؛ ياقوب ۴ : ۴).

وه جيھاني بهد و خراپهكار ئه و جيھانهيه دوژمنايهتي خوداو مهسيح و
باوهرداراني دهكات (۷ : ۷ ؛ ۷ : ۸ ؛ ۲۳ : ۱۲ ؛ ۳۱ : ۱۴ ؛ ۱۷ ، ۳۰ ، ۳۱ ؛ ۱۵ :
۱۸ ؛ ۹ : ۱۷ ، ۱۴ - ۱۶ ، ۲۵ ؛ ۱ يوحنای ۵ : ۱۹). ئهويش ههمان واتاي
چوارهمي سهروهوي هھيه و زياتر لهوش بيرۆكهي دوژمنايهتي .

وه جيھان گهلي ههلبژاردهي خودايه له ههموو نهتهوهكاني جيھان (۴ :
۴۲ ؛ ۱ يوحنای ۴ : ۱۴).

يوحنای ۱ : ۱۴

پرسیاری ۵ : واتاي وشهي "جهسته" چي يه ؟

تېبىنپەكان :

ھەر وھە وشەى "جەستە" چەندىن واتاى ھەيە لە ئىنجىلى يۆھەنادا.

يۆھەنا ۱ : ۱۳ - ۱۴ . يۆھەنا دەلى باوەردار لە خوداوە لەدايك بوو نەك بەويستى جەستە . وە وشەى "جەستە" لئىردا : واتاى مروڤە بە سروشتە مروڤانەكەى . وە نوپوونەوھى لە سەرەتاوە تا كۆتايى پشت بە كارى مروڤ نابەستت، بەلكو كارى خودا ! بەھەمان شيوە ، لە يۆھەنا ۱ : ۱۴ دا يۆھەنا دەلى : مەسيح بوو جەستە . وە وشەى جەستە لئىردا ھەر وھە واتاى مروڤە . بەم شيوەيە ، لەگەل ئەوھى عيسا بى گوناھ بوو ، چوھ ژىربارى سروشتى لاوازى مروڤانە ، ماندوبوون ، نازار ، پەژارە ، وە مردن بە ھۆى ئەو نەفرەتى گوناھەوھە كە ھەمو مروڤەكان بە شيوھى سروشتى تيوھى گلان.

يۆھەنا ۳ : ۶ . عيسا دەفەرموى : (ئەوھى لە جەستە لەدايك بوو جەستەيە ، ئەوھش لە روڤەكە لەدايك بوو روڤە). وشەى جەستە لئىردا واتاى سروشتى مروپپە بە خەسلەتە بەرپرسىارپەكەى لە ھەزەكانى بە گوناھە ؛ وە ئەو ئاماژە بو مروڤ دەكات بە شيوھ سروشتپەكەى. زورجار پۆلسى نئىردراو بە ھەمان واتا وشەى جەستەى بەكار ھىناوھ .

يۆھەنا ۶ : ۵۱ - ۵۶ . عيسا دەفەرموى " ئەگەر جەستەى كورى مروڤ نەخۆن و خوینی نەخۆنەوھ ، ژيان لە ناختاندا نابىت " . لئىردا عيسا بە نھىنى باسى قوربانى پىشكەشكردن دەكات لەسەر خاچ بو كەفارەت وە دەبىت مروڤ بىخوات بە واتاپەكەى تر بە باوەر پىشوازى لىبكات بو ئەوھى ژيانى ھەتاھەتايى بەدەست بەيىنى.

يۆھەنا ۸ : ۱۵ . عيسا دەفەرموى : فەرىسى بە گوپرەى جەستە ھوكم لەسەر شتەكان دەدات. وشەى "جەستە" لئىردا ئاماژەيە بو روخسارى دەرەكى يان پتوھە مروپپەكان.

يۆھەنا ۱ : ۱۴ ، ۱۸

پرسیاری ۶: چوں دهبیت تیبگهین له دهستهواژهی " کوری تاقانهی خودا " ؟

تیبینهکان :

دهستهواژهی " کوری تاقانهی خودا " نماژه به هیچ شتیک ناکات که پهیهندی به جیهانی مرۆقهوه ههیه . ههروهها نماژه به شوینیک یان کاتیکی رابردوو ناکات . ئەم گوزارشه پیناسهی کورایهتی مهسیح و پهیههندیهکهی به سیانهوه دهکات . ئایهتی ۳ : ۱۶ دهیسهلمینی که مهسیح کوری تاقانهی خودای باوکه پیش بهر جهستهبوونی . وه لهبهرئوهی خودا جاویدانه ، به دلنیاپیهوه دهستهواژهی " کوری تاقانهی خودا " نماژه ههروهها به جاویدانی کور دهکات . ئەمەش واته مهسیح کوری خودایه له جاویدانهوه . له جاویدانهوه خودا باوکه ، خودا کوره ، خودا رۆحی پیروژه پیکهوه له پهیههندیهکی دهگمەن و بیهاوتادان .

ههنگاوی ۴: پهیرهوی بکه . پهیرهوکردن

بیربکهوه : چی راستیهک لهم بهشهی کتیبدا هاتوه دهشی باوهرداران به شیوهی پراکتیک پهیرهوی بکهن ؟
بهشداری بکهو بنوسه: وهرن پیکهوه بیربکهینهوه و ههندی پهیرهوکردن بنوسینهوه تهواو بکهین له یوحنا ۱ : ۱ - ۱۸ .
بیربکهوه : ئەو پهیرهوکردنه پینشیارکراوه کامهیه که خودا دهیهوی بیگۆری به پهیرهوکردنی کهسیتی ؟
بنوسه : ئەم پهیرهوکردنه کهسیتییه بنوسه له پیراوه کهتدا . بهشداری بکه به نازادی لهو پهیرهوکردنه کهسیتییه که خودا دایناوه لهسەر دلت .
(لهیادت بیت ئەندامانی ههموو کۆمهلهیهک راستیه جیاوازهکان پهیرهودهکەن ، یان له ههمان راستیدا پهیرهوکردنی جیاوازهههین . ئەمانهی خواروه ههندی پهیرهوکردنی پینشیارکراون) .

۱ - نمونه لهسەر پهیرهوکردنی پینشیارکراو .

۱ : ۱۲ : ناسینی مهسیح به تهنها بهس نیه ، بهلکو دهبی پیشوازی لیبکری و پیی رازی به دل و ریگهی بدهیت بیته ناو ژیاختهوه .

۱ : ۱۳ : ئهو كهسهى پيشوازي بكات له مهسيح و به دل پيى رازى بيت و بيخاته ناو ژيانيهوه ئهوا ئهزموندار دهبيت له لهدايك بوونهوهى نوئ دا.

۱ : ۱۶ : بهردهوام به له پشت بهستن به پر بوون له نيعمهتى مهسيح .

۱ : ۱۷ : واتاي راستهقينهى هيماكاني پهيماني كون وهك (پهريستگا ، قورباني پيشكهشكردن ، شهيهت) به تهواوى روون نابنهوه تهنه له ريگهى عيساي مهسيحهوه نهبيت له ماوهى پهيماني نويدا .

۱ : ۱۸ : عيساي مهسيح خوداي نهبينراو دهكات به بينراو سهبارت به ئيمه .

۲ - نمونه لهسهه پهيرهوكردنى كهسيى .

(أ) دهمهوى يارمهتى باوهرداران بدهم بهوهى دنيا بن به تهواوى كه عيساي مهسيحيان قبول كردوه له دل و ژياناندا . وه بهشى يهكهم له ئينجيلى يوحنا هوشدارى دهكات لهوهى خهلكيى زور لهم جيهاندا تاريكيان خوش دهوى زياتر له روناكى . ئهوانه پيشوازي ناكهن له عيساي مهسيح وه داني پيانانين ، بهلكو نكولى دهكهن . ئهوان قبولى ناكهن و رهتى دهكهنهوه . بهلام عيساي مهسيح بهلين دهكات به هر يهكيك كه قبولى دهكات هر لهو ساتهوه دهبيته مندالى خودا و به تپههروونى كاتيش تا ديت زياتر دهبيته هاوشيوهى مهسيح .

(ب) دهمهوى هميشه به نيعمهت و راستى بژيم نهك به تهورات . خهلكيك دهبينم لهچواردهورم پبيان وايه ديندارى يان كارى چاكه دهتوانى رزگار يان بكات . بهلام بهشى يهكهم له ئينجيلى يوحنا فيرم دهكات كه كارهكاني شهريعت (تهورات) ناتوانى له گوناهاهكانم خوش بيت ، وه ناتوانى رزگارم بكات ، وه يارمهتيم نادات . ئهو خهلكهى پيشوازي له عيسا دهكهن و قبولى دهكهن بو ناو دل و ژيانان به شيوهيهك دهژين كه ژيانان ئامانجاره .

ههنگاوى ۵ . نويز بكه هاتنهدهنگ

به نوره نويز دهكهن ، ههريهكيك سهبارت به يهك راستى كه خودا فيرى

کردین له ریگهی ئایهتهکانیهوه له یوحنا ۱: ۱ - ۱۸
(بهدهنگهوه هاتنت له نوێهکهتدا بۆ ئهوشتهی فیری بوویت له وانهی ئهم
کتیبهدا). پرۆقه بکهن لهسهه نوێزی کورت که پیکهاتی له رستهیهک یان
دوان . له یادت بیت ئەندامانی ههه کۆمهلهیهک دهکری نوێز بکهن
سهبارت به کاروباری جیاواز تر).

۵ نوێز (۸ خولهک) نوێزی داکوکیکاری

بهردهوام بن له نوێز له شیوهی کۆمهلهی دووانهیی یان سیانی .
نوێزهکانتان بهرز بکهنوه له پیناوی بهکتر و له پیناوی خهکی
جیهان.

۶ ئهرکی مالهوه (دوو خولهک) بۆ وانهی داهاتوو

- رابهری کۆمهلهکه . ئهرکی داهاتوو بده به ئەندامانی کۆمهلهکهت به
شیوهی نوسراو ، یان داوایان لی بکه له پهراوهکانیادا بینوسن.
- ۱- بهلین . بهلیندان به راهینانی قوتابیهکانی خوداوهند و بونیادانی
کلێسای مهسیح .
- ۲- وتاری ئامۆژگاری یان فیرکردن ، یان وانه دابهشکردن (لهگهه
کهسیکی تر یان لهگهه کۆمهلهکدا) ئینجیلی یوحنا ۱: ۱ - ۱۸ .
- ۳- خهلوتهی رۆحی . چێژ وهربگره له خهلوتهی رۆحی لهگهه خودا و
هموو رۆژیك هاوکاری وهربگره له نیوهی بهشیک له ئینجیلی
مهرقوس ۱۵: ۱ - 16: 20 وه اکۆرنسوس ۱ . باشترین شیوازی
راست بهکاربهینه و تیببیهکانت بنوسهوه .
- ۴- لهبهرکردن : ساکاری: فیلیپی ۲: ۳ - ۴ . رۆژانه بهو ۵ ئایهتانهدا
بچۆرموه که لهبهرت کردوون .

- ۵- نوڙ. نوڙ بڪه بؤ كهسيكي ديار يڪراو يان شتيكي ديار يڪراو لهم هفتيه داو تهماشا بڪه خودا چي دهكات (زهبور ۵ : ۳).
- ۶- تبينيهكانت بنوسه سهبار هت به بونيدناني كلئيساي مهسيح . ههروهها ئهو تبينيهكانه بنوسهوه كه پهيوهنديان به كاتي خهلو هتت لهگهل خودا و نايهتهكاني لهبر كردن و فير كردن و نامادهكاري يهوه ههيه.